

राजे रामराव महाविद्यालय, जत.

बीए भाग 1-आवश्यक मराठी (CGE-1) (71208) (sem-1)

* पाठ्यपुस्तक - शब्दसंहिता-(Paper-A)

प्रश्नसंच

* प्रश्न -1 योग्य पर्याय निवडा.

गुण-10

- 1) यशवंतराव चव्हाण यांनी कोणते आत्मचरित्र लिहिले आहे?
अ) आठवणीचे पक्षी ब) वारणा काठ क) कृष्णाकाठ ड) पथिक
- 2) यशवंतराव चव्हाण यांना पुण्याला जाण्याकरिता निर्णय घ्यायला कोणी मदत केली?
अ) बळीबा पाटील ब) सदानंद पाटील क) वसंत पाटील ड) आत्माराम पाटील
- 3) वालचंद गांधी नावाचे एक ----- कार्यकर्ते कराडमध्ये खादी भांडार चालवीत होते?
अ) काँग्रेस ब) मार्क्सवादी क) जहालवादी ड) हिंदुत्व वादी
- 4) नापास मुलांची गोष्ट हे पुस्तक ----- यांनी संपादित केले आहे?
अ) अरुण शेवते ब) अरुण नाईक क) अरुण पाटील ड) अरुण कुलकर्णी
- 5) कायद्याच्या शिक्षणासाठी यशवंतराव चव्हाण कोणत्या शहरात दाखल झाले?
अ) पुणे ब) मुंबई क) नाशिक ड) औरंगाबाद
- 6) यशवंतराव चव्हाण कोणाकडून मार्क्सवाद समजावून घेण्याचा प्रयत्न करीत असत?
अ) वि. स. छापखाने ब) श्रीकांत शिंदे क) विष्णुपंत चितळे ड) ल. व. भोपटकर
- 7) यशवंतराव चव्हाण कोणते शिक्षण घेण्यासाठी पुण्यास गेले होते?
अ) शेतीचे ब) विज्ञानाचे क) कायद्याचे ड) अर्थकारणाचे
- 8) यशवंतराव चव्हाण यांचा जन्म दिनांक कोणता?
अ) 12 मार्च 1913 ब) 12 मार्च 1915 क) 18 मार्च 1919 ड) 20 मार्च 1916
- 9) कुसुमाग्रज यांचे वडील कोणता व्यवसाय करीत होते?
अ) डॉक्टर ब) वकील क) इंजिनीयर ड) शिक्षक
- 10) कुसुमाग्रज यांना शालेय जीवनात कोणत्या खेळाची आवड होती?
अ) कबड्डी ब) व्हालिबॉल क) फुटबॉल ड) क्रिकेट
- 11) नाशिकच्या उत्तरेला कोणता डोंगर आहे?
अ) सप्तशृंग ब) कळसुबाई क) भामनाथ ड) दंडोबा
- 12) कुसुमाग्रज यांच्यावर कोणत्या नाटककाराचा खूप मोठा प्रभाव होता?
अ) गो. ब. देवल ब) काका कालेलकर क) राम गणेश गडकरी ड) नाना जोग
- 13) कुसुमाग्रज यांनी शालेय जीवनात लिहिलेल्या नाटकातील नायकाचे नाव काय होते?
अ) माधवराव ब) योगेश्वर क) विश्वनाथ ड) गणेश शास्त्री
- 14) कुसुमाग्रज यांचे प्राथमिक शिक्षण कोणाच्या गावी झाले होते?
अ) पैठण ब) नाशिक क) वणी ड) पिंपळगाव
- 15) कुसुमाग्रज यांना पुरोहित सरांमुळे कोणत्या गोष्टीचे मर्म नव्याने उमजले?
अ) कथा ब) कविता क) नाटक ड) कादंबरी

- 16) शालेय दिवसात कुसुमाग्रज उन्हाळ्याच्या सुट्टीत मुक्कामासाठी कोणत्या गावी जात असत?
 अ) वणी ब) माथेरान क) वेरूळ ड) अजंठा
- 17) 'आपण इतरांपेक्षा विशेष कुणीतरी आहोत' असा अहंकार कोणाच्या मनात निर्माण झाला होता?
 अ) दुर्गा भागवत ब) मालती बेडेकर क) इंदिरा संत ड) शांता शेळके
- 18) शांता शेळके यांचा आवडीचा विषय कोणता?
 अ) मराठी ब) समाजशास्त्र क) इंग्रजी ड) राज्यशास्त्र
- 19) शांता शेळके यांना कोणता विषय आवडत नव्हता?
 अ) गणित ब) भूगोल क) अर्थशास्त्र ड) मानसशास्त्र
- 20) शांता शेळके यांनी कोणाच्या संस्कृत काव्याचा मराठीत अनुवाद केला आहे?
 अ) त्रिवेणी ब) महावृक्ष क) मेघदूत ड) रुपसी
- 21) शांता शेळके यांचे शिक्षक वर्गातील इन्स्पेक्शनच्या वेळी कोणता साहित्य प्रकार शिकवीत होते?
 अ) कथा ब) कविता क) नाटक ड) कादंबरी
- 22) अभ्यासक्रमातील शांता शेळके यांच्या पाठाचे नाव काय आहे?
 अ) 50 पैकी 0 मार्क ब) निवड क) संगमनेरचे दिवस ड) रान मेवा
- 23) चंद्रशेखर धर्माधिकारी यांच्या वडिलांचे नाव काय होते?
 अ) दादा धर्माधिकारी ब) अण्णा धर्माधिकारी क) बाबा धर्माधिकारी ड) काका धर्माधिकारी
- 24) चंद्रशेखर धर्माधिकारी हे कोणत्या क्षेत्रात काम करीत होते?
 अ) डॉक्टर ब) इंजिनीयर क) वकील ड) ऑडिटर
- 25) उत्कृष्ट वक्तृत्व सादर करण्याची कला चंद्रशेखर यांनी कोणाकडून शिकली?
 अ) काका ब) मामा क) वडील ड) मावसा
- 26) दादांनी वहीत उतरून ठेवलेल्या नोंदींना काय नाव दिले होते?
 अ) डायरी ब) सटर-फटर क) नोंदवही ड) टिप्पणी
- 27) 'शब्दांचे मोल' हा लेख कोणत्या पुस्तकातून घेतला आहे?
 अ) काळाची पाऊले ब) कृष्णाकाठ क) बलुत ड) वाटेवरच्या सावल्या
- 28) 'वायफळाचा मळा' हे पुस्तक कोणाचे आहे?
 अ) चिं. वि. जोशी ब) पु. ल. देशपांडे क) शंकर पाटील ड) द. मा. मिरासदार
- 29) चंद्रशेखर यांना काय गोळा करण्याचा छंद होता?
 अ) निसर्ग चित्रे ब) पोस्टाचे पाकिटे क) नेत्यांची चित्रे ड) पोस्टाची तिकिटे
- 30) चंद्रशेखर धर्माधिकारी यांचे उच्च शिक्षण कोणत्या गावी झाले?
 अ) मुंबई ब) पुणे क) नागपूर ड) नाशिक
- 31) चंद्रशेखर धर्माधिकारी एल. एल. बी. ची परीक्षा कोणत्या वर्षी नापास झाले?
 अ) इ.स.1953 ब) इ. स.1951 क) इ.स.1952 ड) इ. स.1954
- 32) चंद्रशेखर धर्माधिकारी यांचा जन्म कोणत्या गावी झाला?
 अ) राजुरी ब) राजापूर क) रायबाग ड) रायपुर
- 33) 'संगमनेरचे दिवस' हा पाठ कोणत्या पुस्तकातून घेतला आहे?
 अ) बलुतं ब) जागल्या क) विटाळ ड) चावडी
- 34) दया पवारांच्या विचारावर कोणाचा प्रभाव होता?
 अ) महात्मा फुले ब) छ. शाहू महाराज क) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर ड) महात्मा गांधी
- 35) दया पवार यांचे लग्न परस्पर कोणी ठरविले होते?
 अ) बाबांनी ब) तात्यांनी क) मामानी ड) काकांनी
- 36) दया पवार यांचे मूळ नाव काय आहे?

- अ) कोंडीबा ब) विठोबा क) दगडू ड) धोंडीबा
- 37) दया पवारांनी होणाऱ्या पत्नीचे नाव मनातल्या मनात काय ठेवले?
- अ) सई ब) राही क) जाई ड) जुई
- 38) दया पवार दहावीत कशामुळे नापास होतात?
- अ) घर बांधल्यामुळे ब) आजारी पडल्यामुळे क) लग्न ठरल्यामुळे ड) परीक्षा चुकल्यामुळे
- 39) संगमनेरला आठवड्याचा बाजार कोणत्या दिवशी भरत असे?
- अ) सोमवार ब) मंगळवार क) शुक्रवार ड) शनिवार
- 40) देवगडची यात्रा कोणत्या महिन्यात भरायची?
- अ) भाद्रपद ब) श्रावण क) चैत्र ड) कार्तिक
- 41) सईचे वय किती वर्षे होते?
- अ) आठ-दहा ब) दहा-बारा क) बारा -चौदा ड) चौदा -सोळा
- 42) शिक्षणमहर्षी डॉ. बापूजी साळुंखे यांचा जन्म कोणत्या गावी झाला?
- अ) रामपूर ब) पाटण क) सातारा ड) महाबळेश्वर
- 43) शिक्षणमहर्षी डॉ. बापूजी साळुंखे यांचे मूळ नाव काय?
- अ) गोपाळ ब) गणेश क) गोविंद ड) गणपती
- 44) डॉ. बापूजी साळुंखे यांनी कोणाला गुरुस्थानी मानले होते?
- अ) महात्मा फुले ब) महात्मा गांधी क) छ. शाहू महाराज ड) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
- 45) डॉ. बापूजी साळुंखे यांनी कोणत्या माध्यमातून श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्था उभी केली?
- अ) लोकाश्रय ब) राजाश्रय क) धर्माश्रय ड) धनाश्रय
- 46) शिक्षणमहर्षी डॉ. बापूजी साळुंखे यांचे कोणत्या भाषेवर प्रभुत्व होते?
- अ) हिंदी ब) इंग्रजी क) संस्कृत ड) कन्नड
- 47) महाराष्ट्र शासनाने शिक्षणमहर्षी डॉ. बापूजी साळुंखे यांना कोणता पुरस्कार देऊन सन्मानित केले?
- अ) भारतरत्न ब) दलितमित्र क) पद्मश्री ड) पद्मभूषण
- 48) शिक्षणमहर्षी डॉ. बापूजी साळुंखे यांच्या शैक्षणिक कार्याची दखल घेऊन कोणत्या विद्यापीठाने शिक्षणक्षेत्रातील डी.लिट. ही सर्वोच्च पदवी देऊन त्यांच्या कार्याचा गौरव केला?
- अ) पुणे विद्यापीठ ब) औरंगाबाद विद्यापीठ क) मुंबई विद्यापीठ ड) शिवाजी विद्यापीठ
- 49) डॉ. बापूजी साळुंखे यांनी रयत शिक्षण संस्था केव्हा सोडली?
- अ) इ.स.1954 ब) इ.स. 1955 क) इ.स. 1956 ड) इ.स. 1953
- 50) ज्ञानसूर्य डॉ. बापूजी साळुंखे हे कोणत्या वर्षी इहलोकातून अनंतात विलीन झाले?
- अ) 8 ऑगस्ट 1995 ब) 8 ऑगस्ट 1986 क) 8 ऑगस्ट 1987 ड) 8 ऑगस्ट 1988

**** प्रश्न 2— दीर्घोत्तरी प्रश्न (2 पैकी 1)--- गुण 10**

- 1) यशवंतराव चव्हाण यांनी 'निवड' या लेखातून पुण्यातल्या आठवणी कशाप्रकारे शब्दबद्ध केल्या आहेत?
- 2) यशवंतराव चव्हाण यांचा महाविद्यालयीन जीवनातील राजकीय प्रवास 'निवड' या लेखाच्या आधारे स्पष्ट करा.
- 3) वि. वा. शिरवाडकर यांच्यावर वाचन आणि लेखनाचे संस्कार कसे झाले ते 'वाटेवरच्या सावल्या' या लेखाच्या आधारे कथन करा.
- 4) वि. वा. शिरवाडकर यांच्या शालेय जीवनातील आठवणी 'वाटेवरच्या सावल्या' या लेखाच्या आधारे तुमच्या शब्दात स्पष्ट करा.
- 5) 'पन्नास पैकी शून्य मार्क' या लेखातून कोणता मूल्यात्मक संस्कार वाचकांना मिळतो ते तुमच्या शब्दात लिहा.
- 6) शांता शेळके यांनी 'गणिताच्या पेपर ची आठवण येते आणि मी तात्काळ भानावर येते ' असे का म्हटले आहे, ते स्पष्ट करा.

*** प्रश्न 3— दीर्घांतरी प्रश्न – (2 पैकी 1) गुण 10**

- 1) चंद्रशेखर धर्माधिकारी यांनी आपल्या आयुष्यातील नापास झालेला महत्वाचा प्रसंग 'शब्दांचे मोल' या पाठात कसा सांगितला आहे ते सविस्तर लिहा.
- 2) वक्तृत्व ही कला साध्य करावयाचे असेल तर काय केले पाहिजे. हे 'शब्दांचे मोल' या पाठाच्या आधारे सांगा.
- 3) 'संगमनेरचे दिवस' या लेखातून दया पवार यांना आलेले अनुभव तुमच्या शब्दात लिहा.
- 4) 'संगमनेरचे दिवस' या लेखातून दया पवार यांनी होणाऱ्या पत्नीचे वर्णन कसे केले आहे ते सांगा.
- 5) 'संकल्प सिद्धीला नेणारा महापुरुष: डॉ. बापूजी साळुंखे या लेखाच्या आधारे डॉ. बापूजी साळुंखे यांचे जीवन चित्रण लिहा.
- 6) शिक्षणमहर्षी डॉ. बापूजी साळुंखे यांनी शिक्षण क्षेत्रात केलेल्या कार्याचा आढावा घ्या.

**** प्रश्न 4 लघुतरी प्रश्न – (3 पैकी 2) - गुण 10**

- 1) व्यक्तिमत्व ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- 2) व्यक्तित्व आणि व्यक्तिमत्व यातील भेद स्पष्ट करा.
- 3) व्यक्तिमत्व विकासासाठी आवश्यक घटकांची साधार चर्चा करा.
- 4) भाषेच्या माध्यमातून व्यक्तिमत्व कसे घडते ते स्पष्ट करा.
- 5) 'भाषा हे व्यक्तिमत्व विकासाचे अधिष्ठान समजले जाते' या विधानाचा साधार परामर्श घ्या.
- 6) व्यक्तिमत्व विकासातील भाषेचे महत्त्व विशद करा.
- 7) कोणत्या आवश्यक घटकातून व्यक्तिमत्व विकास साधतो ते स्पष्ट करा.
- 8) व्यक्तिमत्व म्हणजे काय ते लिहा.
- 9) भाषिक संवाद आणि देहबोली यातील साम्य व भेद स्पष्ट करा.
- 10) व्यक्तिमत्व विकास आणि भाषा यांचा सहसंबंध स्पष्ट करा.

***** प्रश्न 5- लघुतरी प्रश्न- (4 पैकी 2) - गुण 10**

- 1) भाषा विकासाचे मुख्य कौशल्य सांगून त्यांचा परस्पर संबंध स्पष्ट करा.
- 2) श्रवण प्रक्रियेतील अडथळ्यांची कारणे संक्षिप्तपणे लिहा.
- 3) श्रवण प्रक्रियेचे महत्त्व विशद करा.
- 4) वाचन कौशल्याचे स्वरूप व महत्त्व विशद करा.
- 5) वाचन कौशल्य विकासाचे उपाय सुचवा.
- 6) भाषण कौशल्य विकासाचे उपाय सुचवा.
- 7) लेखन कौशल्यांचा थोडक्यात आढावा घ्या.
- 8) कार्यक्रमाचे संयोजन करताना कोणकोणत्या गोष्टींची काळजी घ्यावी ते स्पष्ट करा.
- 9) सूत्रसंचालन करताना संचालकांच्या अंगी कोणकोणते गुण आवश्यक आहेत, ते तुमच्या शब्दात लिहा.
- 10) आपल्या महाविद्यालयात संपन्न होणाऱ्या 'वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभा'च्या कार्यक्रमाच्या निमंत्रण पत्रिकेचा नमुना तयार करा.